

Uchwała nr .....
Rady Miasta Działdowo
z dnia .....

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy-Miasto Działdowo
na lata 2022-2024”**

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) Rada Miasta Działdowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy-Miasto Działdowo na lata 2022-2024” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Działdowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały Nr.....
Rady Miasta Działdowo
z dnia .....

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasto Działdowo na lata 2022-2024

I. Podstawa prawna

Art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 821 ze zm.) mówi, że jednym z zadań własnych gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Programy służą wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z art. 179 cytowanej ustawy burmistrz składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Rada Gminy biorąc pod uwagę potrzeby, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

II. Adresaci Programu

Adresatami programu są rodziny, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, w szczególności dla dzieci. Wychowywane w niej dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, potrzebują też atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia. To w rodzinie kształtuje się osobowość i charakter dziecka, jego postawy oraz przekonania, które mają ogromny wpływ na jego dorosłe życie. Dlatego jest rzeczą bardzo istotną aby rodzina funkcjonowała prawidłowo oraz należycie realizowała przypisane jej obowiązki, w tym również opiekuńczo-wychowawcze. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich winna być osiągnięta poprzez współpracę osób, instytucji oraz organizacji pracujących na jej rzecz.

III. Diagnoza

Diagnoza jest niezbędnym elementem oceny kondycji Gminy w obszarze wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Aby mieć pełen obraz tejże kondycji, analizie poddano gminne zasoby instytucjonalne działające na rzecz rodzin z dziećmi.

W tej części Programu przedstawiono dane liczbowe za okres 2019 – 2021 r. ze zbiorów lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny i dziecka w formie tabelarycznej. Wnioski z analizy poszczególnych obszarów zawarto pod tabelami, natomiast na rekomendacje i wyniki analizy poświęcono rozdział IV – Strategia działania.

Tab. 1 Informacja zbiorcza dotycząca instytucji oświatowo-wychowawczych finansowanych z budżetu Miasta Działdowo

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba		
		Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Punkty poradnictwa	0	0	0
2.	Realizowane programy na rzecz rodzin i dziecka	0	0	0
3.	Żłobki (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe - publiczne i niepubliczne)	2 (1 klub, 1 żłobek)	2 (1 klub, 1 żłobek)	2 (1 klub, 1 żłobek)
4.	Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby, dziecięce, oddziały żłobkowe)	żłobek - 40 klub - 15	żłobek - 40 klub - 15	żłobek - 40 klub - 15
5.	Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi)	6 w tym 4 publiczne i 2 niepubliczne	6 w tym 4 publiczne i 2 niepubliczne	6 w tym 4 publiczne i 2 niepubliczne
6.	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w tych placówkach	838	853	861
7.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	4	4	4
8.	Liczba świetlic szkolnych i klubów dla dzieci i młodzieży	4	4	4
9.	Liczba dzieci korzystających ze świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży	688	612	461
10.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	2.897	2.617	2.585
11.	Liczba dzieci objętych wsparciem pedagoga szkolnego	808	680	651
12.	Liczba dzieci objętych wsparciem nauczyciela współorganizującego	21	24	25
13.	Liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	10	18	14
14.	Liczba zajęć pozalekcyjnych realizowanych w szkołach	208	240	171
15.	Liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych	520	597	466
16.	Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym	9	14	12
17.	Liczba rodzin korzystających z pomocy w stypendium szkolnego (w tym liczba dzieci w tych rodzinach)	81 rodzin w tym 122 dzieci	62 rodziny w tym 112 dzieci	60 rodzin w tym 107 dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Działdowie oraz MOPS w Działdowie.

Z powyższej tabeli wynika, iż wzrasta liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, natomiast maleje liczba dzieci korzystających ze świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży oraz liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę.

Na terenie Gminy funkcjonują 4 świetlice szkolne. W 2019 roku z oferty świetlic skorzystało 24% wszystkich uczniów szkół gminnych, w 2015 roku 23% wszystkich uczniów, natomiast do 30.06.2021r., 18% wszystkich uczniów. Zauważalny jest spadek zainteresowania ofertą świetlicową.

W 2019r., 28% uczniów objętych było wsparciem pedagoga szkolnego, ponadto 18% uczniów korzystało z zajęć wyrównawczych. W roku 2020, 26% uczniów skorzystało ze wsparcia pedagoga, zaś 23% uczniów objętych było zajęciami wyrównawczymi. Do 30.06.2021r., 25% uczniów skorzystało ze wsparcia pedagoga, zaś 18% uczniów objętych było zajęciami wyrównawczymi. Zauważalna jest tendencja spadkowa uczniów objętych wsparciem pedagoga szkolnego.

Zauważalna jest także tendencja spadkowa liczby rodzin oraz dzieci w rodzinach korzystających z pomocy w formie stypendium szkolnego.

Tab. 2 Wykaz uczniów otrzymujących stypendia szkolne według typów szkół – miasto Działdowo

Lp.	Typ szkoły	Ilość uczniów, którym udzielono stypendium w roku szkolnym 2018/2019	Ilość uczniów, którym udzielono stypendium w roku szkolnym 2019/2020	Ilość uczniów, którym udzielono stypendium w roku szkolnym 2020/2021
1.	Szkoła Podstawowa	97	92	87
2.	Gimnazjum	5	0	0
3.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	11	4
4.	Liceum Ogólnokształcące	0	5	13
5.	Technikum	16	14	8
6.	Szkoły policealne			0
	RAZEM	121 + 2 zasiłki szkolne	122	112

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Działdowie oraz MOPS w Działdowie.

W 2019 r. 3,5% uczniów szkół gminnych otrzymywało stypendium szkolne, w 2020 r. 3,7% uczniów otrzymało stypendia szkolne, natomiast w 2021 r. 3,9% uczniów otrzymało stypendia szkolne.

Zauważalna jest tendencja wzrostowa wśród uczniów szkół gminnych otrzymujących stypendium szkolne.

Tab. 3 Działania i inicjatywy na rzecz rodzin z dziećmi realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Działdowie

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba zajęć			Ilość uczestników		
		Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021	Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Liczba programów adresowanych do dzieci i młodzieży	1	1	1	X	X	X
2.	w tym liczba dzieci objętych działaniami programów	X	X	X	66	32	6
3.	Liczba i rodzaj zajęć, inicjatyw rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży:						
	• Wystawy	32	22	10	1.188	759	297
	• Spotkania autorskie dla młodzieży	8	2	0	334	140	0
	• Lekcje biblioteczne	44	9	5	821	17	88
	• Wycieczki	3	0	0	34	0	0
	• Głośne czytanie	95	28	14	1.811	9.868	363
	• Konkursy	11	5	2	903	224	41
	• Warsztaty	127	46	8	2.529	764	88
	• Teatr dla dzieci	0	1	0	0	65	0
4.	Kluby Malucha	37	14	8	535	143	71
5.	Dyskusyjny Klub książki, Klub Filmowy	32	19	12	415	243	212

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Działdowie.

Tab. 4 Formy wsparcia dla rodzin z dziećmi realizowane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Działdowie

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość uczestników		
		Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Ferie na sportowo w tym: turnieje, gry i zabawy	114	144	Nie odbyło się
2.	Lodowisko	27.521	18.344	Nie odbyło się
3.	Mityng lekkoatletyczny z udziałem znanych sportowców	341	Nie odbyło się	Nie odbyło się
4.	Masowe Biegi Zwycięstwa	133	Nie odbyło się	Nie odbyło się
5.	Rodzinny Rajd Rowerowy	160	Nie odbyło się	Nie odbyło się
6.	Turniej Rodzin w ramach festynu „Wstąp po zdrowie”	60	Nie odbyło się	Nie odbyło się
7.	Imprezy wakacyjne: Turniej siatkówki plażowej	42	26	22
8.	Siłownia	2.327	993	126
9.	Korty tenisowe	280	216	142
10.	Kompleks boisk „ORLIK”	ok. 40 osób dziennie	ok. 40 osób dziennie	ok. 40 osób dziennie
11.	Turniej Wyzwolenia w koszykówce mężczyzn	44	60	Nie odbyło się
12.	Grand Prix Działdowa w tenisie stołowym	127	60	Nie odbyło się
13.	Walentynkowy Turniej Halowej piłki nożnej	67	45	Nie odbyło się
14.	Grand Prix Działdowa w Teście	140	151	56

	Coopera			
15.	Mistrzostwa Działdowa Szkół Podstawowych	108	Nie odbyło się	Nie odbyło się
16.	Turniej koszykówki ulicznej	32	21	Odbędzie się w II półroczu
17.	Turniej tenisa ziemnego	27	0	15
18.	Urodzinowa Działdowska Dycha	208	Nie odbyło się	Odbędzie się w II półroczu
19.	Bieg Niepodległości	314	Nie odbyło się	Odbędzie się w II półroczu
20.	Andrzejkowy Turniej Halowej piłki nożnej	70	Nie odbyło się	Odbędzie się w II półroczu
21.	Turniej tenisa ziemnego z okazji święta niepodległości	25	Nie odbyło się	Odbędzie się w II półroczu
22.	Turniej siatkówki z okazji święta niepodległości	60	Nie odbyło się	Odbędzie się w II półroczu
23.	Trójbój lekkoatletyczny	37	40	Odbędzie się w II półroczu
24.	Czwórbój lekkoatletyczny	39	39	Odbędzie się w II półroczu
25.	Błękitna sztafeta – turniej o złoty krążek	0	60	Nie odbyło się

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Działdowie.

Tab. 5 Działania i inicjatywy na rzecz dzieci i młodzieży realizowane przez Miejski Dom Kultury w Działdowie

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość uczestników		
		Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Zajęcie w tym taneczne, teatralne, plastyczne, wokalne, muzyczno – instrumentalne	397	374	352
2.	Ferie i Wakacje w MDK	870	1.320	150
3.	Imprezy Masowe	27.200	2.000	0
4.	Imprezy rekreacyjne	9.280	2.255	720
5.	Wystawy, konkursy, spotkania	150	40	70
6.	Warsztaty Edukacyjno - Profilaktyczne	600	400	450
7.	Kino	0	3.130	3.224

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Domu Kultury w Działdowie.

Tabele Nr 3, 4 i 5 wskazują, iż instytucje kulturalno-sportowe w mieście posiadają szeroką ofertę dla zagospodarowania czasu wolnego zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci. Prawidłowo i efektywnie zagospodarowany czas wolny wpływa bezpośrednio na kształtowanie właściwej postawy zarówno dzieci jak i ich rodziców. Zajęcia, które nie są ograniczone liczbą miejsc cieszą się znacznie większą popularnością, natomiast zajęcia tematyczne skierowane do określonej liczby uczestników są wypełnione uczestnikami do maksimum. Wraz ze wzrostem liczby zainteresowanych zajęciami, tworzone są nowe grupy warsztatowe. W latach badanych zauważa się jednak tendencję spadkową

ilości uczestników biorących udział w organizowanych zajęciach. Powodem tego prawdo podobnie jest sytuacja spowodowana stanem epidemiologicznym w kraju, ograniczającym organizowanie wielu zajęć.

Tab. 6 Organizacje pozarządowe – działania na rzecz rodziny i dziecka w mieście Działdowo

L.p.	Działdowskie Centrum Caritas	Liczba uczestników działania		
	Działanie	Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Placówka wsparcia dziennego – Ognisko wychowawcze	50	50	50
2.	Wypoczynek zimowy	40	40	0
3.	Wypoczynek letni	80	35	40
4.	Kolonie wyjazdowe	0	0	0
5.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej : -udzielenie schroniska osobom w kryzysie – baza noclegowa - udzielenie porad prawnych, psychologicznych i pedagogicznych	12	12	9
		398	246	120

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Działdowskiego Centrum Caritas.

Z analizy tabeli Nr 6 wynika, iż rodziny mogą liczyć na wsparcie Działdowskiego Centrum Caritas przede wszystkim w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich. Zajęcia organizowane w Caritas mają na celu właściwą organizację czasu wolnego, ponadto dają poczucie bezpieczeństwa, opieki, pomocy i rozrywki. W ramach zajęć rozwijane są również inne umiejętności dziecka.

Tab. 7 Organizacje pozarządowe – działania na rzecz rodziny i dziecka w mieście Działdowo

L.p.	Polski Czerwony Krzyż	Liczba uczestników działania		
	Działanie	Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Klub integracyjny dla dzieci	228	177	155
2.	Projekty, gry i zabawy	203	0	0
3.	Sprzęt rehabilitacyjny	29	20	13
4.	Odzież używana	480	237	60
5.	Paczki żywnościowe dla osób starszych	166	225	10

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Polskiego Czerwonego Krzyża Oddział w Działdowie.

Tabela Nr 7 przedstawia zakres wsparcia oferowanego przez PCK, które szczególnie adresowane jest do ludzi ubogich. Ponadto poprzez prowadzoną świetlicę wspierane są również rodziny z dziećmi.

Tab. 8 Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Działdowie na rzecz rodzin z dziećmi

L.p.	Działanie	Liczba uczestników działania					
		Rok 2019		Rok 2020		I – VI 2021	
		K	M	K	M	K	M
1.	Wnioski do sądu o przymusowe leczenie	1	14	5	25	1	14
2.	Wezwania na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia	8	44	4	40	2	29
3.	Dobrowolne podjęcie terapii	0	0	0	3	1	3

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminne Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Działdowie.

Tabela Nr 8 przedstawia zakres wsparcia dla rodzin borykających się z problemami uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, realizowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Działdowie. Problemy te mają znaczący wpływ na prawidłową realizację obowiązków rodzicielskich, w tym w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny w których występują różnego rodzaju uzależnienia ze strony Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mogą liczyć na wsparcie w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, podejmowania działań pomocowo-interwencyjnych na rzecz osób z problemami alkoholowymi oraz pomocy psychologicznej dla rodzin, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenia działalności profilaktycznej informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w tym prowadzenia pozalekcyjnych programów opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, zajęć warsztatowych i pozalekcyjnych zajęć sportowych, wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń czy osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień, podejmowania działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców miasta w szczególności dzieci i młodzieży w szkołach oraz podejmowania działań mających na celu zapobieganie pogłębiania się patologii dzieci zaniedbanych społecznie. W stosunku do osób mających problemy z uzależnieniem podejmowane są działania motywujące do podjęcia leczenia. W stosunku do osób, które nie chcą podjąć leczenia dobrowolnie kierowane są wnioski do sądu o wydanie postanowienia o leczeniu. Aby działania te przynosiły oczekiwane efekty należy podejmować je szybko, sprawnie i skutecznie.

Tab. 9 Procedura „Niebieskie Karty”

	Liczba rodzin	Liczba Niebieskich Kart	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem NK	Liczba dzieci w stosunku do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy
Rok 2019	62	89	88	4 (3 rodziny)
Rok 2020	66	78	72	8 (5 rodzin)
I – VI 2021	35	41	51	7 (4 rodziny)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Działdowie.

Z analizy przedstawionej tabeli wynika, iż przemoc to kolejny problem, z którym nie radzą sobie rodziny. Dzieci wychowane w rodzinach często są świadkami przemocy między rodzicami, a niekiedy stają się także ofiarami przemocy. Działania pomocowe w rodzinach doświadczających przemocy winny być skoncentrowane na całej rodzinie. Niestety rodziny te w większości przypadków nie chcą współpracować z powołaną grupą roboczą w celu poprawy swojego funkcjonowania. Ofiary przemocy często powielają własne błędy. Sprawcy przemocy zaś nie chcą dobrowolnie uczestniczyć w terapii

uzależnień, czy w programach korekcyjno-edukacyjnych. Z powodu nieradzenia sobie z problemem jakim jest przemoc w rodzinach tych często dochodzi do zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych.

Pierwszym etapem działań pomocowych w rodzinach doświadczających przemocy jest powołanie grupy roboczej. Grupa robocza wspólnie z rodziną doświadczającą przemocy sporządza indywidualny plan pomocy, który następnie jest monitorowany przez członków grupy. W skład grup roboczych wchodzi najczęściej: pracownicy socjalni, funkcjonariusze KPP, przedstawiciele GKRPA, pedagodzy, psychologowie, kuratorzy, służba zdrowia. Skład grup roboczych ustalany jest indywidualnie i zależy od sytuacji rodziny.

Wszystkie osoby, które podejrzane są o stosowanie przemocy i nadużywające alkohol, motywowane są do podjęcia terapii lub kierowane do GKRPA oraz do programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy. Ponadto kierowane są do KPP zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Rodzinom doświadczającym przemocy proponuje się wsparcie psychologa, pedagoga, prawnika. Rodziny te otoczone są także kompleksowymi działaniami pracownika socjalnego w ramach pracy socjalnej oraz wsparciem asystenta rodziny. Aby wsparcie dla rodzin było efektywne i skuteczne niezbędna jest współpraca wielu instytucji pomocowych.

Tab. 10 Statystyka przestępczości na terenach miasta Działdowo

L.p.	Najczęściej popełniane wykroczenia przez nieletnich na terenie miasta Działdowo	Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Art. 119§1 KW (kradzież wartość do 250 zł)	14	10	5
2.	Art. 94§1 KW (prowadzenie pojazdu bez uprawnień)	2	0	1
3.	Art. 140 KW (wykroczenia przeciwko obyczajowości)	0	0	0
4.	Art. 86§1 KW (wykroczenia w ruchu drogowym)	2	2	0
5.	Art. 90 KW (utrudnienie ruchu)	0	0	0
6.	Art. 75 § 2 KW (niezachowanie należytej ostrożności w postępowaniu z płynami, przedmiotami)	0	0	0
7.	Art. 157 § 1 KK (uszczerbek na zdrowiu)	2	0	0
8.	Art. 278 § 1 KK (kradzież)	0	0	0
9.	Art. 279 § KK (kradzież z włamaniem)	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Działdowie.

Z analizy tabeli wynika, iż spada liczba wykroczeń dokonywanych przez nieletnich.

Tab. 11 Analiza problemów wśród klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Działdowie, z wyszczególnieniem rodzin z dziećmi

L.p.	Wyszczególnienie	Rok 2019	Rok 2020	I – VI 2021
1.	Liczba mieszkańców miasta	20.669	20.501	20.213
2.	Liczba osób w rodzinach, korzystających z pomocy społecznej	999	907	628
3.	Liczba rodzin korzystających z pomocy	455	421	310
4.	Liczba rodzin z dzieckiem	152	130	91
	W tym o liczbie dzieci:			
	1	51	43	32
	2	49	37	24
	3	34	31	22
	4	12	10	8
	5	4	7	4
	6 i więcej	2	2	1
5.	Powody przyznania pomocy w rodzinach:			
	Ubóstwo	235	206	152
	Bezradność :	77	76	40
	w tym r. niepełne	63	63	34
	w tym r. wielodzietne	16	11	6
	Alkoholizm	81	64	47
	Narkomania	17	12	9
	Przemoc w rodzinie	16	12	5
	Bezrobocie	191	173	116
	Potrzeba ochrony macierzyństwa:	46	51	29
	w tym wielodzietność	40	45	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Działdowie.

Z analizy powyższej tabeli wynika, że:

→ Ogólna liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, od 2019 roku oscyluje w granicach 3-5% ogólnej liczby mieszkańców miasta, z czego rodziny z dziećmi stanowią grupę ok. 29-33% ogółu korzystających z pomocy;

→ Najczęściej zgłaszane problemy wśród klientów pomocy społecznej to bezrobocie i ubóstwo;

Należy jednak zaznaczyć, iż problemy występujące w rodzinie mają charakter złożony, zazwyczaj w rodzinach występuje kilka problemów jednocześnie. Wieloletnia praca z rodzinami wskazuje, iż często bezrobocie nie jest przyczyną trudnej sytuacji w rodzinie, tylko jej skutkiem z racji innych problemów tj. alkoholizm, czy narkomania. Wielopropblemowość wymaga wzmożonej pracy zarówno pracownika socjalnego, asystenta rodziny, psychologa, kuratora sądowego. Prowadzona jest również współpraca z innymi jednostkami działającymi na rzecz rodziny (np. szkołami, służbą zdrowia).

Pieczazastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek partycypowania gmin w kosztach utrzymania dziecka związanych z umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub placówkach opieki całodobowej (zarówno opiekuńczo – wychowawczych, jak i placówkach opiekuńczo - terapeutycznych prowadzonych na szczeblu wojewódzkim), od 10 % w pierwszym roku pobytu do 50 % w trzecim i kolejnych latach jego pobytu w pieczy zastępczej. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest, zatem formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Sytuacja w Gminie Miasto Działdowo przedstawia się następująco:

Tab. 12 Sytuacja dzieci z terenu Gminy Miasto Działdowo przebywających w pieczy zastępczej

Rok	Liczba dzieci z terenu Gminy Miasto Działdowo:			
	Umieszczonych w pieczy w danym roku		Już przebywających w rodzinach i placówkach w danym roku	
2019	7		30	
2020	0		34	
I – VI 2021	8		29	
Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie Gminy Miasto Działdowo				
2019	26			
2020	23			
I – VI 2021	27			
Dzieci przebywające w pieczy zastępczej, na podst. ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej, narastająco:			Odpłatność ponoszona przez Gminę Miasto Działdowo za dzieci umieszczone w	
	Rodzinach zastępczych	Placówkach opiekuńczo - wychowawczych	Rodzinach zastępczych	Placówkach opiekuńczo - wychowawczych
2019	30	7	103.288,53	123.826,03
2020	28	6	129.213,28	99.025,69
I – VI 2021	25	9	64.605,00	57.104,05

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Działdowie.

Z analizy powyższej tabeli wynika, że:

→ zwiększają się wydatki ponoszone przez Gminę na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej i prognozuje się dalszy ich wzrost

Zasoby lokalne

1. Poniżej przedstawiono wykaz, wg stanu na dzień 31.08.2021 r. oraz zakres ich działania w stosunku do rodzin z dziećmi.

Tab. 13 Instytucje, Organizacje i Placówki działające na rzecz rodzin z dziećmi

Instytucja i zakres jej działania na rzecz rodzin z dziećmi
<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zapewnia pomoc i wsparcie:</p> <ul style="list-style-type: none">
- wsparcie pracownika socjalnego, asystenta rodziny;
- pomoc finansowa, rzeczowa,
- wsparcie psychologiczne
- organizacja wypoczynku dla dzieci,
- aktywizacja społeczno-zawodowa rodzin.
<p>Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Oferuje:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Terapię uzależnieniową
2. Terapię współuzależnieniową
3. Terapię DDA
4. Terapię dla rodziców
5. Profesjonalne leczenie:<ul style="list-style-type: none">
• Picia szkodliwego
• Uzależnienia od alkoholu
• Uzależnienia od nikotyny
• Patologicznego hazardu
• Współuzależnienia (w tym ofiar przemocy)
• Zaburzeń charakterystycznych dla DDA <p>Ponadto Ośrodek udziela różnorodnych świadczeń medycznych w trybie ambulatoryjnym (porada lekarska, psychologa, terapeuty uzależnień, konsultacje, sesje psychoterapii indywidualnej, grupowej, trening, warsztat psychologiczny).</p>
<p>Organizacje pozarządowe:</p> <p>1) Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Działdowie Realizowane formy pomocy:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Prowadzenie klubu integracyjnego dla dzieci i młodzieży,
2. Propagowanie honorowego krwiodawstwa,
3. Zbieranie i rozdysponowanie wśród najbardziej potrzebujących przedmiotów codziennego użytku tj. odzieży, żywności, mebli, sprzętu ortopedycznego, czy rehabilitacyjnego. <p>2) Działdowskie Centrum CARITAS im. Abp. Juliana Antoniego Nowowiejskiego W ramach „Caritas” działają następujące komórki:</p> <p>I. Ośrodek Interwencji Kryzysowej Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, osobom przeżywającym kryzys jak również osobom poszkodowanym w wyniku traumatycznych zdarzeń losowych. Ośrodek ma charakter lokalny i obejmuje swym zasięgiem teren powiatu działdowskiego. Formy świadczonej pomocy to:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Poradnictwo<ul style="list-style-type: none">
• porady prawne
• porady psychologiczne
• porady pedagogiczne <p>II. Ognisko wychowawcze Zajęcia placówki mają na celu dostarczenie dzieciom właściwie zorganizowanego czasu</p>

wolnego oraz zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa, opieki, pomocy i rozrywki. W ramach zajęć rozwijane są ponadto umiejętności personalne, nauka zachowania się w określonych sytuacjach, zajęcia plastyczne, komputerowe oraz kulinarne.

III. Szkolne Koła Caritas

Szkolne Koła Caritas to dziecięca i młodzieżowa organizacja działająca na zasadzie wolontariatu na obszarze szkoły i parafii.

3) Komenda Hufca ZHP Działdowo

- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży

Pełnomocnik Burmistrza ds. uzależnień

Rodzaj oferowanej pomocy:

- Udzielanie informacji na temat leczenia
- Kierowanie wniosku do Sądu o wydanie postanowienia o leczeniu

Punkt Pomocy Rodzinie w Kryzysie

Rodzaj oferowanej pomocy:

- Poradnictwo z zakresu prawa rodzinnego i karnego
- Pomoc rodzinom z problemami uzależnień
- Pomoc ofiarom przemocy
- Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Działalność informacyjna

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Rodzaj oferowanej pomocy:

- Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna
- Orzecznictwo i kwalifikacja dzieci i młodzieży do odpowiednich form kształcenia specjalnego, placówek resocjalizacyjnych
- Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne dla dzieci, u których występują różnorodne zaburzenia rozwojowe
- Terapia logopedyczna
- Terapia psychologiczna
- Pomoc rodzicom i nauczycielom w przezwyciężaniu problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą
- Pomoc w wyborze kierunku kształcenia oraz zawodu z uwzględnieniem zainteresowań oraz predyspozycji zdrowotnych
- Poradnictwo indywidualne

Miejska Biblioteka Publiczna w Działdowie w której można:

- Korzystać z wypożyczalni i czytelní
  - Uczestniczyć w zajęciach plastycznych
  - Korzystać z gier, uczestniczyć w różnorodnych zabawach dla dzieci
  - Przynależeć do „Klubu Malucha”- zajęcia skierowane są do dzieci od 2-5 lat i ich rodziców. W programie zajęć: zabawy plastyczne, muzyczno-ruchowe, głośne czytanie
- Ponadto rodziny mogą:
- Uczestniczyć w dyskusyjnym Klubie Książki
  - Uczestniczyć w spotkaniach autorskich
  - Korzystać z wystaw (książek, fotografii, rysunków) dotyczących różnorodnych okoliczności oraz
  - Uczestniczyć w innych zajęciach organizowanych okolicznościowo przez bibliotekę np.. rajd bibliotekarzy.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji:

Zarówno dzieci, młodzież jak i rodzice mogą skorzystać z:

- Lodowiska
- Siłowni
- Kortów tenisowych
- Boisk
- Orlików

MOSiR organizuje również rajdy rowerowe, turnieje tenisa stołowego i ziemnego, biegi uliczne oraz inne imprezy zlecone przez inne instytucje.

Miejski Dom Kultury w Działdowie:

Dla dzieci i młodzieży organizowane są:

- Zajęcia taneczne
- Zajęcia teatralne
- Zajęcia plastyczne.
- Zajęcia wokalne
- Zajęcia artystyczne

MDK prowadzi również zajęcia umuzykalniające dla maluszków.

Wszystkie zajęcia prowadzone są w różnych grupach wiekowych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Działdowie

Do zadań należy między innymi:

- Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych
- Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców
- Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia
- Udzielenie porad psychologicznych i prawnych
- Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych
- Dofinansowanie w likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się,
- Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze
- Dofinansowanie sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Działdowie.

ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wykwalifikowana i doświadczona kadra MOPS w Działdowie w prowadzeniu pracy na rzecz rodzin zagrożonych pozbawieniem dzieci; • Asystentura rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej • Doświadczenie we współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami • Duża liczba lokalnych instytucji działających na rzecz rodzin z dziećmi; • Duże zaangażowanie pracowników socjalnych na rzecz poprawy sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Małe doświadczenie w pracy z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej; • Brak doświadczenia w organizowaniu i prowadzeniu grup wsparcia czy samopomocowych; • Duże obciążenie pracowników pracą administracyjną oraz środowiskową; • Obciążenie emocjonalne pracowników pomocy społecznej; • Mała liczba zawodowych rodzin zastępczych • Brak zaangażowania rodziców w proces

rodziny;	wychowawczy dzieci
Szanse zewnętrzne	Zagrożenia zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> • Mnogość i duży potencjał instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny; • Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację działań na rzecz rodzin z dziećmi; • Duże wsparcie finansowe rodzin; 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak interdyscyplinarnego systemu pracy z rodziną (pomoc społeczna nie jest jedyną instytucją pracującą z rodziną); • Brak współpracy rodzin zagrożonych pozbawieniem praw do opieki nad dziećmi bądź już pozbawionych/ograniczonych; • Wielość problemów społecznych i ich dynamika zmiany;

IV. Strategia działania

Strategia, czyli zaplanowany ciąg działań, których realizacja przybliży do osiągnięcia zamierzonego efektu, pożądaney zmiany. W przypadku niniejszego Programu proces planowania rozpoczął się od analizy zgromadzonych danych i opracowania analizy SWOT. Następnie określono obszary niszowe, wymagające priorytetowości działania zarówno w stosunku do poprawy sytuacji rodzin z dziećmi jak i instytucji. Określono cele działania. Cel główny, w brzmieniu poprawa funkcjonowania rodzin jest odpowiedzią na występujące w Gminie Miasto Działdowo problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz możliwość ich ograniczenia przy wykorzystaniu dostępnych zasobów w postaci instytucji i specjalistycznej kadry. Poniżej przedstawiono sprecyzowane cele operacyjne oraz działania, których realizacja przybliży Gminę do osiągnięcia zamierzonego efektu na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin wychowujących dzieci.

Tab. 14 Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

L.P.	Działanie	Podmiot odpowiedzialny
CEL GŁÓWNY – POPRAWA FUNKCJONOWANIA RODZIN WYCHOWUJĄCYCH DZIECI, ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM		
CEL szczegółowy – RACJONALNE WYKORZYSTANIE CZASU WOLNEGO		
1.	Udział dzieci, młodzieży oraz rodzin w ofercie działań gminnych jednostek oraz organizacji pozarządowych w zakresie m.in. sportu, kultury, edukacji	MOPS, szkoły, MDK, MOSIR, MBP, organizacje pozarządowe
CEL szczegółowy – WSPIERANIE RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH		
1.	Prowadzenie wyprofilowanej pracy socjalnej z rodziną z dziećmi na rzecz odbudowania funkcji opiekuńczo – wychowawczych	MOPS
2.	Wsparcie asystenta rodziny	MOPS
3.	Praca socjalna z biologicznymi rodzinami dzieci przebywających w pieczy zastępczej	MOPS
4.	Wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, wsparcie prawne	MOPS, organizacje pozarządowe
5.	Wsparcie poprzez działalność ogniska wychowawczego, świetlic	MOPS, organizacje pozarządowe
6.	Wsparcie finansowe, rzeczowe, dożywianie	MOPS, organizacje pozarządowe

7.	Organizacja wypoczynku, zagospodarowanie czasu wolnego	organizacje pozarządowe MOPS
8.	Terapia osób uzależnionych i współuzależnionych	MOPS, OTUiW, GKRPA
9.	Wsparcie rodzin doświadczających przemocy – poprzez działalność grup roboczych	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny
CEL- AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA RODZIN Z DZIEĆMI		
1.	Angażowanie dorosłych członków rodzin do podejmowania aktywności społeczno - zawodowej m.in. zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych, staży, robót publicznych oraz innej aktywności zawodowej	MOPS, PUP

V. Monitoring i ewaluacja

Monitoring jako działanie pozwalające na ocenę przebiegu realizacji Programu, podejmowany będzie raz w roku. Polegać będzie na zgromadzeniu danych liczbowych przedstawiających stopień wykonania zaplanowanych działań. Ich ocena pozwoli na wyciągnięcie wniosków, czy zaplanowane kierunki działań są wystarczające, czy też wymagają aktualizacji.

Po zakończonym roku, do 31 stycznia kolejnego roku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Działdowie gromadzi dane statystyczne z realizacji powyższych działań, a następnie do 31 marca każdego roku przedkłada kompleksowe sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej Radzie Miasta.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Przyjęcie „Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy-Miasto Działdowo na lata 2022-2024” przewiduje rozwój wielu działań, w tym również profilaktycznych, które mają na celu wzmocnienie rodzin z grup ryzyka, zapobieganie narastaniu kryzysu poprzez pracę z rodziną naturalną oraz zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego. Przewidziane do realizacji cele osiągnęte będą poprzez wspólne działania instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin. Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.